

Klimaatcrisis vraagt geen stapjes maar offers

Column
Frans Debets

In de wereldwijde klimaatdemonstraties van afgelopen maand werd indringend gepleit voor actie: hou op met praten, ga aan de slag! De nieuwe klimaatcampagne van de overheid lijkt daarop te reageren, want de slagzin is: Iedereen doet wat.

Op de website staan inspirerende verhalen van Nederlanders die met concrete acties de goede zaak steunen. Waardevolle tips zijn: kook op maat door de juiste hoeveelheden pasta, rijst of couscous goed af te meten; plaats een deurdranger want die zorgt ervoor dat een deur automatisch sluit; let op het energielabel als je een apparaat koopt; pomp je banden op. Dit alles onder het motto: samen maken we Nederland

steeds duurzamer.

Deze wijze van burgerbeïnvloeding noemt men *nudging*. Het staat voor vriendelijke duwtjes in de goede richting. Niet dreigen of dwingen, maar verleiden en zo een proces van kleine stapjes op gang helpen. De combinatie van boze demonstrerende burgers en een overheid die met zachte hand de gemeenschap de juiste kant op leidt, lijkt de ideale combinatie. Zo komt het goed.

Maar is dat wel zo? Is het voldoende als we allemaal een paar kleine stapjes zetten? Is het niet eerlijker om toe te geven dat we de komende jaren grote offers moeten brengen en dat ons leven drastisch moet veranderen?

Vorig jaar werd een duidelijk signaal gegeven: we moeten veranderen en om u te helpen verhogen we de energieprijs. Dit leidde tot grote onrust en dit jaar is besloten de last voor de burger weer te verlagen. Dit illustreert het grote dilemma van deze tijd: we weten dat we snel iets moeten doen, maar we willen liever niet dat het te veel geld en moeite kost.

Nog mooier is als het geld oplevert. Op voorlichtingsbijeenkomsten over zonnepanelen of isolatie wordt altijd de vraag gesteld: wat is de terugverdientijd? Of: hoeveel subsidie kan ik krijgen?

De website www.iederendoet-wat.nl doet daar ook aan mee. Met overzichtelijke lijstjes wordt duidelijk gemaakt hoeveel euro je bespaart als je een zuinige koelkast koopt. Je kunt zelfs je drijfveer aanklikken: wil je het klimaat helpen, geld besparen of beide? Deze

Draagvlak is nu belangrijker dan de werkelijke inspanningen van de burger

aanpak werkt goed om de rust en het draagvlak in de samenleving te bewaren.

Het samenwerken aan de klimaatzaak leidt tot sterk sociale netwerken en het verbindt duizenden betrokken burgers met elkaar. Draagvlak en het voorkomen van

gele hesjes op straat zijn nu belangrijker dan de werkelijke inspanningen van de burger.

Minister Eric Wiebes schreef het vorig jaar nog aan de Kamer: participatie van burgers in duurzame energieprojecten in hun directe omgeving kan bijdragen aan het vergroten van de betrokkenheid van burgers en het draagvlak voor de energietransitie.

De grote, noodzakelijke stappen moeten nog gezet worden. Grote projecten met warmtedistributie; projecten met geothermie; meer windmolens en meer zonneparken. De financiële en technische uitdagingen zijn groot, maar de grootste uitdaging is de Nederlander mee te krijgen. Daarom is het zo belangrijk dat het gevoel behouden blijft dat het we het samen doen.

► Frans Debets is deskundige op het gebied van duurzame energie